

ملا نصر الدين

№20 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 20

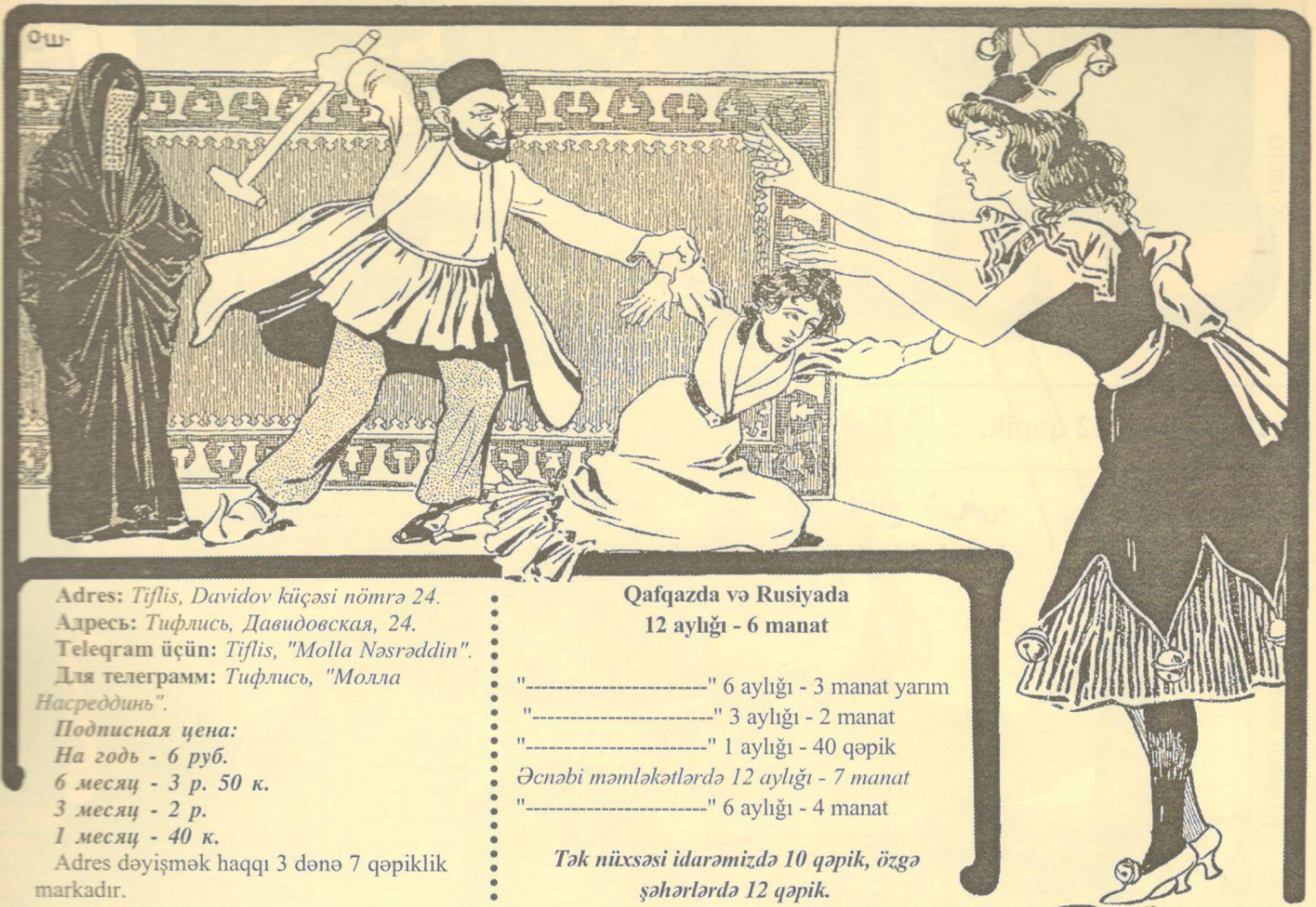
استانبولده آيا صوفيا جامع شريفى.
İstanbulda: Aya Sofya camei-şərifı

پولیتیکا عالمیندن
Politika aləmindən

Litoq. S.Bixova.

- Niyə hürsünüz? - Qorxuduruq.
- Bəs niyə quyruğunuzu buluyursunuz? - Qorxuruq.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресь: Тифлись, Давидовская, 24.
 Телеqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлись, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şahərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

17-ci nömrədə!
 Yesir Cücəyə cavab

TUT GƏLDİ

Şərqi tutub sərəsər bu qövmi-namüsəlman
 Hər sinfi bir tərəfdə tutmuş özünə saman
 İnsan desəm xətdir bunlar deyildir insan
 Zənn etmə bir iranlı, osmanlıda içində
 Xivə, Krim, Buxara, əfqanlı da içində.

Qafqazlılar şərabə, iranlı bəngə məftun
 Qafqazda mütrüb oynar iranlıla da meymun
 Başqırd, hind əhli hər şeydə bundan üstün
 Bunlar deyildir ancaq kazanlı da içində
 Xivə, Krim, Buxara, əfqanlı da içində.

Fas əhli firqəbazsa, Misir əhli hoqqabazdır
 Osmanlılar naçaqsa, iranlılar nasazdır

Lap doğrusu bu millət qeyrətdən az-çox azdır
 Şirvanlı da içində salyanlı da içində
 Xivə, Krim, Buxara, əfqanlı da içində.

Təqsim qıl bu qövmi beş hissəyə bəradər
 Üç hissəsi inan ki dərviş, seyyid eylər
 İşan, axundu saysan yerdə nə qalsa göstər
 Şamü Büluc, Kəşmir, tehranlı da içində
 Xivə, Krim, Buxara, əfqanlı da içində.

Əlqissə, ey əzizim məndən sənə nəsihət
 İslamı bir çuvalə, yığ olsa əldə fürsət.
 Baxma nədir çuvalda öylə çuvala lənət
 Osmanlı da içində, iranlı da içində
 Xivə, Krim, Buxara, əfqanlı da içində

Cinani

ŞÜKÜR

Bir şey yadıma düşdü:

Keçən həftə müsəlman qəzetlərində yazılmışdı ki, İrəvan şəhərində bir möhtərəm və dövlətmənd şəxs vəfat edib. Mərhumun adını da yazmışdılar, amma mənim yadımda deyil. Yazmışdılar ki, İrəvan camaatının beli sındı, çünki mərhum çox şikəstənəfs bir adam idi. Yazmışdılar ki, İrəvan müsəlmanları üçün mərhumun ölməyi bir böyük bədbəxtçilikdir, o səbəbə ki, bu vücut çox səlamət və özgə ilə işi olmayan sakit bir vücut idi. Bir də yazılmışdı ki, mərhum millətin cibindən getdi, çünki mərhum dövlətli mülkədarlardan hesab olunardı və cibində həmişə çoxlu pulu olardı. Müxbir cənabları bu xəbəri yazandan sonra, axırda bunu yazmışdı ki, "İnna li lillahi və inna ileyhi raciun".

Həqiqət, bu xəbər cəmi müsəlman şəhərlərində xalq arasına bir vəlvələ saldı. Çox danışqlar oldu və genə olmaqdadır. Əvvəla danışılan sözlərin biri budur ki, hər bir millət arasında qəzet ki var, böyük bir şeydir. Qəzet olmasa, millət qabağa getməz, o səbəbə qabağa getməz ki, məsələn, qəzet olmasa, İrəvanda vəfat edən bir bəyin bu dünyayi-fanidən dünyayi-baqiyə getməyini kim biləcəkdi? Amma qəzetin bərəkətindən indi cəmi yer üzünün müsəlman qardaşları bilir ki, İrəvanda filan ayın filanında bir şikəstənəfs vücut Allahın rəhmətinə gedib. Bu xəbəri indi Qarğabazarda da oxudular, Danabaş kəndində də oxudular, Zərdabda da oxudular, Sabunçuda da, Palanqapanda da və Naxçıvanda da oxudular.

Qəzetin bir mənfəəti bu.

İkinci mənfəəti budur ki, indi Quba meydanında və Şeytanbazarda məşədi qardaşlar oxudular və bildilər ki, İrəvan müsəlmanlarının evləri küllü küfan oldu və belləri qırıldı. Çünki İrəvanda bir elə vücut vəfat edib ki, ömründə heç bir kəsə əziyyəti yetişməyib. Vaqiən böyük bir qənimətdir. Özün olasan İrəvan mülkədarı, bəyzadə, dövlətli, müsəlman içində tərbiyə tapmış və müsəlman qardaşlara pislik eləmiş olmuyasan... vallahi ki, bu özü bir elə qənimətdir

ki, min dəfə şükür eləməlidir və necə ola bilərdi bir belə mərhumun adını qəzetə yazmamaq ki, cəmi mömin qardaşlar oxuyub xəbərdar olmasınlar. O qələmi vuran barmaqları qızıla tutmalıdır.

Bu qəzetin ikinci mənfəəti.

Üçüncü mənfəəti odur ki, əgər biz xoşbəxt millətin içində qəzet olmasaydı, indi Ağcabədi kəndində, Qurbağalı qəsəbəsində, Kürdəmir şəhərində və Danaqırt vilayətində hardan biləcəklərdi ki, İrəvanda bir dövlətmənd şəxs vəfat etmək ilə İrəvan müsəlmanlarını başıaçıq və yetim qoydu. İndi bu xəbəri Rusiya və erməni dövlətməndləri oxumuş olsa, öz-özlərinə deyəcək ki, vallah, bu müsəlman dövlətməndləri xoşbəxtidirlər. O səbəbə ki sağlıqlarında millət yolunda heç bir qəpik də ehsan eləməyiblər də, genə öləndə adları qəzetlərdə söylənəcək. Amma xaricilər axır bizim işlərdən xəbərdar deyillər. Onlar bunu bilmirlər ki nə qədər bizim içimizdə bəyzadə və xanzadə var, bunların yanında millət söhbəti düşəndə öskürmələri tutur və ciblərindən dəstmal çıxarıb basırlar ağızlarına və belə bəhanə ilə kənar olurlar. Odur ki, İranda vəfat edən ağaya şükür eləməlidir. Doğrudan, genə minlərcə şükür olsun. Şükür və genə şükür.

O ki qaldı bizim qəzetlərimiz - bunlarda da bijlik var. Bunlar belə-belə xəbərləri yazmaqda xəyalları İrəvan camaatına sataşmaqdır. Yəni ey irəvanlı qardaşlar, nə olardı ki, o mərhum öz sağlığında neçə-neçə kəndlərin birini millətin maarifi yolunda ehsan eliyə idi!

Hər kəs nə deyir desin, amma mən genə bunu deyirəm ki, minlərcə şükür etməlidir ki, bizim də qəzetlərimiz var, yoxsa olmasa idi kim biləcək idi ki, İrəvanda filan tarixdə filan ağayi-möhtərəm vəfat edib.

Min dəfə şükür.

Molla Nəsrəddin

Moskoviçi Qafqaz taciri Qafqazda skladnıda
 Наши благочестивые купцы на родине

Həmvilayəti Qafqaz studentı

Hamən tacir Moşkovda

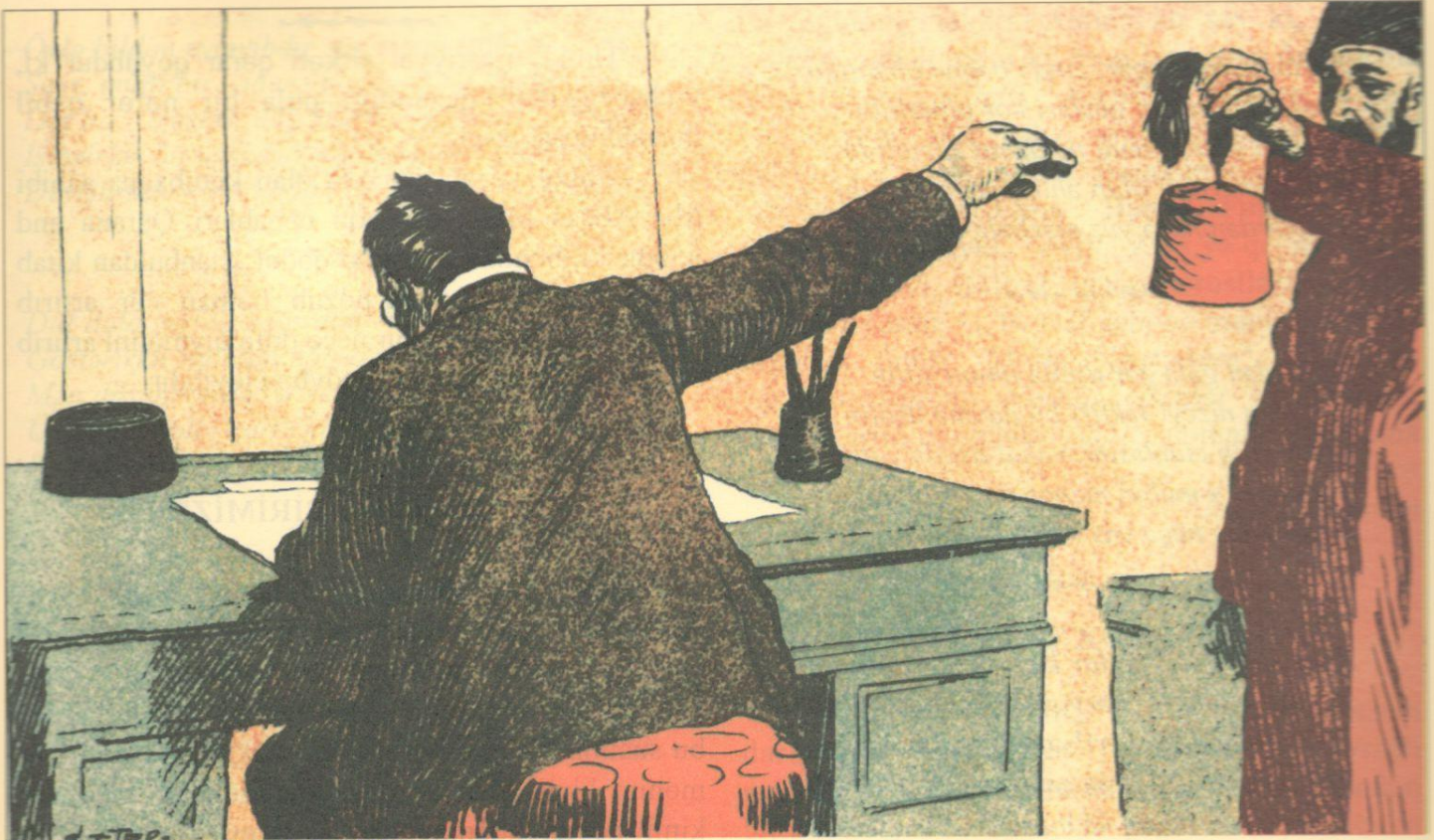
همان تاجر موسكوفده.

Въ Москвѣ.

- Məşədi, bu oğlan kimdir?
- Fikrinə özgə bir şey gəlməsin, fabrikant oğludur. Bunun vasitəsilə istəyirəm fabrikanta yavuşlaşam.
- Машади кто такой этот мальчик?
- Не беспокойся это сын фабриканта я ухаживаю за ним дабы заслужиться у отца.

Qafqazda təzə yazıçılarımız

- Niyə parağını çıxardıb fəş qoyursan?
- Yazı yazmaq istəyirəm!

سالیازده عبدالعزیز بابا زادەنک تەلیم خانەسی
Salyanda Əbüləziz Babazadənin təlimxanası

Народная школа въ Сальянахъ.

Изъ газетъ.

Müəllim - Bu uşağı niyə bura gətiribsan?

- Allah xatirəsi üçün bunu burada dümük ediniz qorxuram gedə Kürə düşə.

Въ Сальянахъ детей отдаютъ въ школу, потому что они оставаясь безъ надзора могутъ утануть въ Куре.

ƏŞAR

*Boylə getsə iş əgər, zində bəgor olmalıdır
Dəxi iqbalımızın gözləri kor olmalıdır
İş bilən şəxsədə imdi nə qüsür olmalıdır
Köhnələr vaqif olun əhli-şüür olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Əlinizdən gələ gər dinilə imanı satın
Götürün nizeyi-təkfiri bu qövmə uzatın
Məhv edib cümləsini, rahət asudə yatın
Tabei-şər'i-mübin məncə gəyur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Xəlvə olub şiftə bunlar kimi bir boşboğaza
Seyyidi, mollanı, dərvişi, qoyublar loğaza
Bunların hökmü verilsəydi əgər mənciğaza
Bildirərdim ki, gərək şəxs nə cür olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Bilmirəm bunlara hüriyyəti-nisvan nə gərək?
Oxuyub elm edə təhsil müsəlman nə gərək?
Deyibən bir-birinə can, eşidə can nə gərək?
Şəxsi-müslim can üçün mərdi cəsur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Babi-rəhmət açılıbdır ramazanlıq yetişir
Mollaya, seyyidə, dərvişə cavanlıq yetişir
Şükr lillah ki dəmi-mərsiyəxanlıq yetişir
Pul verib mollaya möminlərə cur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

Dəli Şeytan

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Bir neçə nəfərin himmətilə Spaski küçədə Xəlilabad, Abbasabad, Əlipənahabad hansı ki, məşhur qumarxanalardı qapadıldı və camaat yekdil və yekcəhətə oldular ki, bundan sonra bir nəfər gedib oralarda qumar oynamasın. Qumara verilən pulları versinlər cəmiyyəti-xeyriyyəyə və fəqir fəqəranın ehtiyacına və Kiyevdə oxuyan möhtac tələbələrə.

"Ümid" nəşriyyat şirkəti qərar qoyubdur ki, yədi-beyzadən qazandığı pula bir nəfər qabil müsəhhih saxlasın.

- Nikolayevski küçədə olan kütübxana sahibi Mir Abbas Mir Bağırzadə cənabları Qurana and içibdir ki, bundan sonra nə qədər İstanbuldan kitab gətirib satsa fiyyətini pozub həman cür artırıb satmasın, indiyə kimi bir neçə dəfə qiymətini artırıb satıbsa, indi peşiman olub tövbə eləyibdir.

TEHRAN MÜXBİRİMİZƏ

Yazıb sual edirsən ki, Tehranın məşhur şairi Arifin "ke eşq dər xətti-divanəgi süpəhdarəst" şerini yazdığına görə onu süpəhdarın dörd nəfər adamı küçənin ortasında niyə kötəkləyiblər? Qardaş, sən bu sualına biz cavab verə bilmərik, çünki sən və mənim kimi adamların nə hünəridir ki, süpəhdar kimi böyük adamın sözünü danışsın. Və Allah torpağı sanı süpəhdara ömr versin. Əbdülhəmid zamanında belə işlər az ittifaq düşməzdi. Məsələn, bir nəfər bilməyib "H" hərfini ağzına alsaydı həman saat o adamı asardılar. Çünki "h" hərfindən Həmid və hüriyyət kəlmələri çıxar. Bir də biz İranda intixab seçki məsələsini eşidəndə gülməyimiz gələrdi. Sən yazdığına bu mətləb bizi çox ümidvar etdi. Biz Arifin yerinə olsaydıq həqiqət surətdə o şeri belə yazardıq:

"Ze cəhl səri-xəti-divanəgan sipərdarəst"

Yainki

"O cənabi süpəhdari-əzəm eyləyən iraniyani-biarəst"

BİLMƏDİM

*El dedi hər söz, inandım mən yalandır,
bilmədim!*

*Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır,
bilmədim:*

*Oylə bildim ki, atıb millət qədim adətləri
İçlərindən qovlayıbdırlar bütün bidətləri
Sındırıbdırlar töküb dil Kə'bəsindən bütlləri
Düz yolu, haqqı tapıblar bu, gümandır, bilmədim!
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim!*

Öylə bildim eyləyibdir şia, sünni ittihad
Şeyx, müfti bir - idarə bir - yox iki dürlü ad
Din bir - məslək, düşüncə bir - siyasət, iqtisad
İşləyirlər bir - məsərrətlə fəğandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Dal-dala vermiş sanırdım cümlə ərbabi-qələm
Göstəririlər millətin nöqsanları yekrayi-fəm
Mən düşünməkdə bu xülyalarla bi ikdari-qəm
Ümmətin qəlbi-cərihadari qandır, bilmədim.
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Məhv olubdur ortalıqdan zənn edirdim qərəz
Göydəsi sağlamlanıbdır millətin yox bir mərəz
Bəlkə cəhlə, iftiraqə ittifaq olmuş əvəz
Köhnə yolda əksəriyyətlə dəvandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Arxalanmışdım xüsusən mən cavan şairlərə
Can verərlər deyirdim ali şerlərlə türklərə
Gördüm öylə şerlər heyfa ki, keçdim yerlərə
Əğləbi şair adında şarlatandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş həmandır, bilmədim.

Sırf ərbabi-təşairdən mürəkkəb bihünər
Bir taqım xudbin imişlər, xudfərib, azadəsər
Bir-birin sevməz, bəyənməz, tən edər, təqbih edər
Hər biri bir heç gün - bənlik, satandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Hər kardandır bilmədim
- Gənci-nəhandır bilmədim
Köhnə cavandır bilmədim
- Keçmiş zamandır bilmədim
Həmrahinə-həmkarına
- Bir xəsmi-candır bilmədim.

Keysiz

İDARƏYƏ MƏKTUB:

Mən İstanbulda ikmali-təhsil edib Qafqaza
gəlmiş bir cavanam. Fikrim Qafqaz mətbuatında

qələm yürütmək və olduqca millətimə bu vasitə
ilə qulluq etməkdir. Amma bir şey ki, mənim
qabağımı kəsir, odur ki, mən istəyirəm özümə bir
osmanlı şivəsində təxəllüs tapam, tapa
bilməyirəm. Hər hansı ərəb kəlmələrinə rast
gəlirəmsə görürəm ki, hamısının sahibi var.
Məsələn, Cavid, Cahid, Hamid, Fəhmi, Səbri,
Rüşdi, Həqqi, Eyni, Tovfiq, Ziya və qeyrə... Ona
görə yüzümü Qafqaz maarifpərəstlərinə tutub
xahiş ediyorum ki, maarif naminə mənim üçün bir
təxəllüs tapıb "Molla Nəsrəddin" idarəsinin
vasitəsilə mənə məlum etsinlər ki, həqiqət
mənim artıq dərəcədə şad və məmnun olduğuma
bais olar.

İmza: Bir cavan

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Naxçıvan - Came məscidinin həyətinin
darışlığını məscidin qonşuları qeyrətli
müsəlmanlar nəzərdə tutub hər kəs öz həyətidən
bir neçə sajn yer məscidə vəqf edir ki, məscidin
həyəti genişlənsin ta bəlkə məhərrəmdə qarqara
qayımağa və şaxsey getməyə geniş bir meydan
olsun.

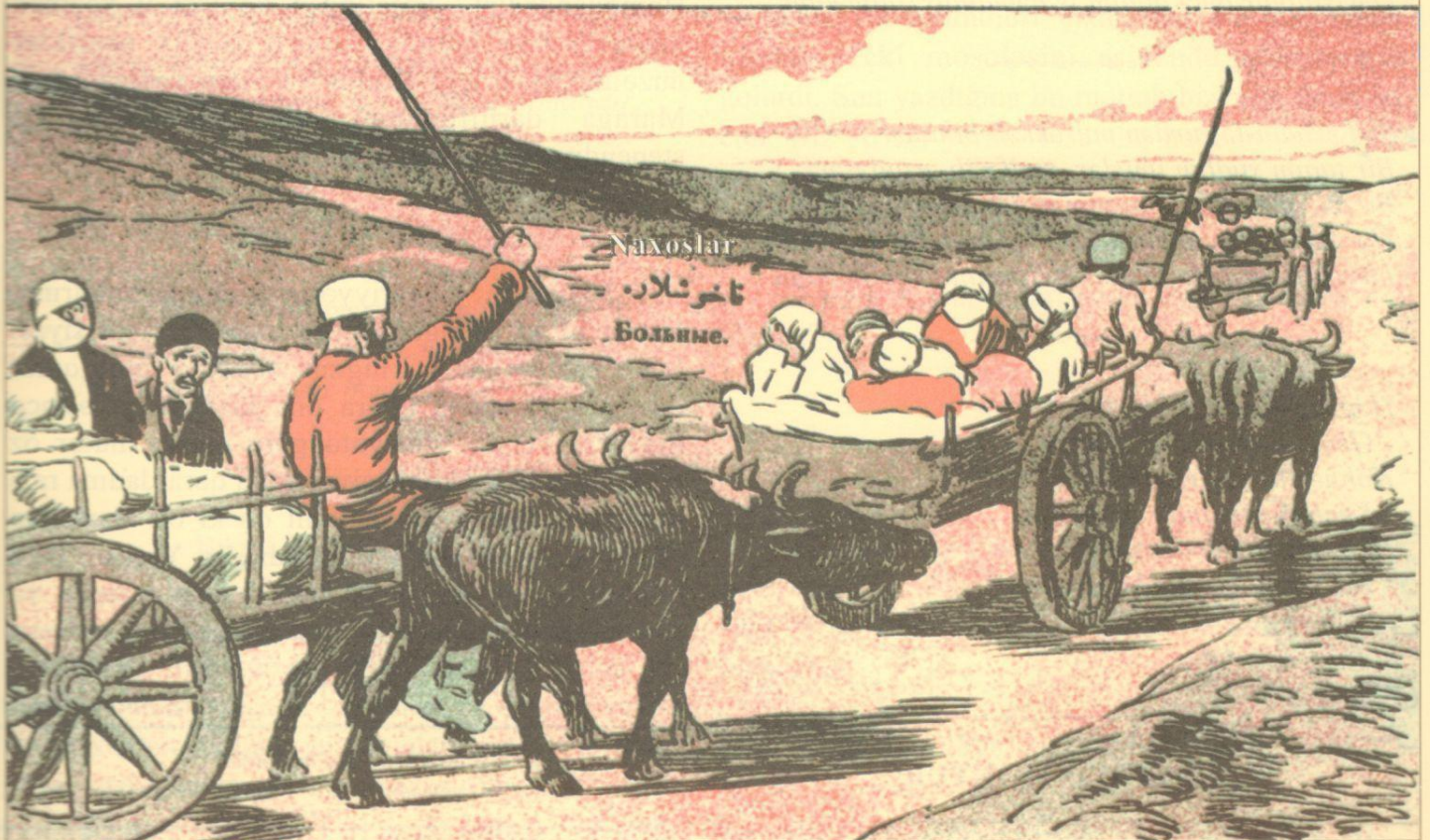
Həmədan - Məşhur şair Baba Tahirin (qəbri
Həmədandadır) vəfatından üç yüz il keçmək
münasibətilə burada camaat böyük şənliklər
düzəldib (yubiley) etdilər və onun yadigarlığına
Marağa darülfünununun tibb şöbəsində on
stendiya qərar qoydular.

Naxçıvan - Xeyriyyə məktəbinin müdirinin
məvacibi az olduğuna görə məktəb komissiyası
onun zəhmətinin çoxluğunu nəzərdə tutub qərar
qoydu ki, bundan sonra ona kifayət qədərincə
məvacib versin, rəvayətə görə cənab müdir öz
teyyibi-nəfsi ilə komissiyanın bu qərarına razı
olmayıb qabaqki məvacibini də ki on manatdan
ibarət idi, məktəbə güzəşt edibdir. Yaşasın belə
qənətəb müdir hansı ki, hər il məhərrəmdə və
orucluqda dustaqlara da məccani mərsiyə oxuyar.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Наці Шүсәйүддөвләнин әсри-сәадәтində.
Счастливая эпоха в Азербайджане (в царствовании Гаджи Шуджауд-довле)

Azərbaycandan Qafqaza gələn karvan
Торговый карвань изъ Персии въ Россию.